

**İlköğretim 5.Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programının
Problem Çözme ve Karar Verme Becerilerini
Kazandırmadaki Etkililik Düzeyine İlişkin Öğrenci
Görüşlerinin Değerlendirilmesi**

An Assessment of Students' Perceptions of Efficiency Level
of Gaining Problem-Solving and Decision Making Skills of
Fifth Grade Turkish Language Education Curriculum

Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ

*Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü,
ngomleksiz@firat.edu.tr; nurigomleksiz@yahoo.com*

Ayşe Ülkü KAN

*Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü,
aulkukan@firat.edu.tr; aulkukan@yahoo.com*

ÖZET

Bu çalışmanın genel amacı ilköğretim 5.sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programının (TDÖP) problem çözme ve karar verme becerilerini kazandırmadaki etkililik düzeylerine ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemektir. Tarama tipindeki araştırmada, Diyarbakır ilinde yeni programın uygulandığı beş pilot ilköğretim okulunda öğrenim gören 600 beşinci sınıf öğrencisinin Türkçe Dersi Öğretim Programına ilişkin görüşleri alınmıştır. Üçlü likert tipi bir ölçekle elde edilen veriler, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada yeni TDÖP'in problem çözme ve karar verme becerilerini kazandırmada öğrenciler tarafından etkili bulunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe dersi öğretim programı, problem çözme, karar verme*

ABSTRACT

The main aim of this study is to determine the opinions of primary school students about the effectiveness of the 5th Grade Turkish Language Education Curriculum in terms of gaining problem solving and decision making skills. In this descriptive study, 600 fifth grade students enrolled in five pilot primary school in Diyarbakır city were asked to rate their ideas about the new Turkish Language Education curriculum. Data obtained with a three-point Likert style scale were analyzed by using mean scores and standard deviation. With the study, it was estimated that the students found new Turkish Language Education curricula to be effective in developing problem solving and decision making skills.

Key Words: *Turkish Language Education curriculum, problem solving, decision making.*

Giriş

2004-2005 eğitim öğretim yılında pilot uygulaması başlatılan ve bir sonraki eğitim öğretim yılından itibaren de ülke genelinde uygulanan yeni ilköğretim programları ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen bazı temel beceriler bulunmaktadır. Yenilenen ilköğretim birinci kademe programlarında yer verilen eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma-sorgulama, problem çözme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma becerilerinin öğrencilere kazandırılması için çeşitli kazanım ve etkinliklere yer verilmiştir (MEB, 2007: 10). Bu becerilerin yanı sıra her dersin özelinde öğrenciye kazandırılacak beceriler de bulunmaktadır. Türkçe dersi ile öğrencilere kazandırılacak beceriler; Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, problem çözme, araştırma, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, metinler arası okuma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme şeklinde sıralanmaktadır (MEB, 2005: 17). Bu çalışmada TDÖP kapsamında öğrencilere kazandırılması hedeflenen becerilerden problem çözme ve karar verme becerileri konu edilmiştir.

Problem, organizmanın hazırdaki tepkileriyle çözemediği, içinden çıkamadığı durumlar olarak tanımlanmaktadır (Açıkgöz, 2003: 141). Bir problemle karşılaşıldığı zaman, daha

önceki öğrenmelerin yeniden düzenlenerek yeni karşılaşılan duruma uyarlanması ve bu duruma çözüm getirilmesi süreci ise problem çözme olarak tanımlanabilir. Başka bir ifadeyle problem çözme, sonucun belirsiz olduğu durumlarda, doğru sonuca ulaşmak için yapılan bilişsel arayıştır (Martinez, 1998: 605). Bilişsel arayış düşünmeyle gerçekleşir. Köken'in de (2003: 57) belirttiği gibi düşünme problemle başlar; dolayısıyla problem çözme, düşünme becerilerini geliştiren önemli bir süreçtir.

Problem çözme ve karar verme süreçleri benzerlik göstermektedir. Her iki sürecin ortak becerileri kapsadığı ifade edilmektedir. Huit't'e (1992) göre karar verme ve problem çözme becerileri dört aşamadan geçmektedir (Akt. Kökdemir, 2003: 42):

- (i) **Girdi aşaması:** Durumun (problemin) anlaşılması, değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi ve bilgi toplama;
- (ii) **İşlem aşaması:** Eğer yoksa alternatiflerin geliştirilmesi, değerlendirilmesi ve sınanması;
- (iii) **Çıktı aşaması:** Sonucun iletilmesi;
- (iv) **Gözden geçirme aşaması:** Gerekli olduğu takdirde sürecin yeniden değerlendirilmesi ve değiştirilmesi.

Görüldüğü gibi problem çözme ve karar verme karmaşık süreçler olarak belirtilmiştir. Kuzgun (2000: 156) bu karmaşık süreçte kişinin önündeki seçenekleri ve problemi iyi tanmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

Problem çözme sürecinin temel amacı problemle karşılaşan bireyin, bozulan iç dengesinin yeniden sağlanması şeklinde ifade edilebilir. Karar verme ise elde olanlar ve sunulanlar arasından objektif ve alternatif yollar deneyerek zekice seçimler yapmaktır. Etkili karar vermenin bazı adımları bulunmaktadır. Bunlar alternatiflerin sıralanması, istenen ve istenmeyen sonuçların belirlenmesi, ortaya çıkacak olası sonuçların en arzu edilenden en az arzu edilmeyene doğru sıralanması ve duruma en uygun olan seçimin yapılması şeklinde sıralanmaktadır (Michaelis & Garcia, 1996: 99). Bir başka ifadeye göre karar verme, alternatifler arasından düşünerek seçim yapma sürecidir (Welton &

Mallan, 1999: 302). Bu sürecin amaçlı ve rasyonel olabilmesi mevcut problemin açık olarak anlaşılmasını gerektirmektedir (Bursahoğlu, 2002: 85).

Günlük yaşam içerisinde sık sık belirsizlik durumlarıyla karşılaşmak mümkündür. Böyle durumlarda bireyin sağlıklı kararlar vermesi beklenir. Karar verme davranışının ortaya çıktığı durumlar, geleceğe yönelik tahminlerde bulunmayı, iki ya da daha fazla alternatif arasından en iyisini seçmeyi ya da kısıtlı bilgilere dayanarak akıl yürütmeyi beraberinde getirmektedir (Kökdemir, 2003: 4). Adair (2003: 9–10) karar verme sürecini “beş nokta planı” adını verdiği bir modelle açıklamıştır. Bu modele göre karar verme, modelin adından da anlaşılacağı gibi beş aşamada gerçekleşirken; aynı zamanda bu aşamalar temel karar verme becerilerini kapsamaktadır. Bu adımlar; hedefi tanımlamak; bilgi toplamak; fikir oluşturmak; değerlendirmek/karar vermek ve son olarak da uygulama becerilerini kapsamaktadır. Karar verme sürecinin en zor aşaması kararın uygulanması ve değerlendirilme aşamasıdır. Çünkü kararın iyi veya kötü bütün sonuçları bu aşamada görülmektedir (Gökbaş, 2001: 53; Deniz, 2004: 24).

Amaç

Betimsel nitelikteki bu çalışmanın genel amacı, 2004–2005 eğitim-öğretim yılında ilköğretim birinci kademede pilot olarak uygulanan yeni TDÖP’ün problem çözme ve karar verme becerilerini kazandırmadaki etkililik düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemektir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2004–2005 eğitim-öğretim yılında yeni ilköğretim I. kademe öğretim programlarının uygulandığı Diyarbakır il merkezinde yer alan beş pilot okulda öğrenim gören 690 beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem ulaşılabilen 600 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubuna ait bilgiler Çizelge 1’de görülmektedir.

Çizelge 1- Çalışma Grubuna İlişkin Kişisel Bilgiler						
Okul Adı	Öğrenci Sayıları					
	Mevcut Öğrenci Sayısı		Ulaşılan Öğrenci Sayısı		Geçerli Ölçek	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
<i>İnönü İ.Ö.O</i>	79	97	69	83	68	76
<i>Ö.M.Sabri Güzel İ.Ö.O.</i>	68	68	66	56	66	53
<i>Beş Nisan İ.Ö.O.</i>	66	78	62	74	62	74
<i>Kazım Karabekir İ.Ö.O.</i>	64	79	57	68	52	68
<i>Ş. Namık Tümer İ.Ö.O.</i>	45	46	40	42	40	41
Toplam	322	368	294	323	288	312
Genel Toplam	690		627		600	

Uygulamanın yapıldığı sırada çeşitli nedenlerle derse gelmeyen öğrencilere ulaşılamadığından 627 adet ölçek uygulanmıştır. Amaca uygun doldurulmayan 27 ölçek değerlendirme dışında bırakılmıştır. Değerlendirmeye alınan ölçek sayısı 600'dür.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Verilerin Analizi

Araştırma için ölçek hazırlanırken önce konuyla ilgili yazılı kaynaklar incelenmiş ve elde edilen bilgiler ışığında çalışma alanına ilişkin bir madde havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan maddeler uzman yargısına sunulmuştur. Bu uzmanlar Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölüm Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı'nda görev yapan üç öğretim üyesi ile yine aynı fakültenin Türkçe Öğretmenliği Bölümünde görev yapan iki öğretim üyesinden oluşmaktadır. Uzmanlardan gelen eleştiri ve değerlendirmeler sonucunda ölçekten bazı maddeler çıkarılırken, bazı maddeler ilave edilmiş ve bazı maddelerde de çeşitli düzeltmeler yapılmış ve böylece ölçek ön analiz için uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Bunun için Diyarbakır ilinde pilot uygulamanın yapıldığı beş okulun her birinden sınıflar belirlenmiş ve taslak ölçek uygulanmıştır. Veri toplama aracında yer alan her bir maddenin gerçekleşme düzeyini

belirlemek için '*etkili (3)*', '*az etkili (2)*' ve '*etkisiz (1)*' dereceleri kullanılmıştır. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla, maddelere ayrı ayrı faktör analizi yapılmış ve maddelerin faktör yükleri belirlenmiştir. Maddelerin faktör yükleri 0,39 ile 0,59 arasında değişmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,868, KMO değeri 0,852, Bartlett test değeri ise 1021,559 olarak hesaplanmıştır. Bartlett test değeri 0,05 düzeyinde anlamlı (0,000) bulunmuştur. Varyansların homojenliğini test etmede en yaygın testlerden biri olan Bartlett testi ile verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiği test edilmektedir. Bartlett testinin sonucunun yüksek çıkması manidarlık olasılığını da yükseltir. Başka bir ifadeyle Bartlett ne kadar yüksek ise, manidar olma olasılığı da o kadar yüksek olur (Tavşancıl, 2002).

Verilerin analizinde aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Aritmetik ortalamaların yorumlanmasında; **1,00-1,66** arasındaki ortalama değerlerin '*etkisiz*', **1,67-2,33** arasında bulunanların '*az etkili*' ve **2,34-3,00** arasında yer alanların ise '*etkili*' derecesinde değer taşıdığı kabul edilmiştir. Bu düzey aralıkları ölçekte bulunan seçeneklere verilen en düşük değer olan 1 ile en yüksek değer olan 3 arasındaki seri genişliğinin seçenek sayısına bölünmesiyle elde edilmiştir.

Bulgular ve Yorumlanması

Bu kısımda araştırma ile elde edilen bulgular ve bunlara ilişkin yorumlar yer almaktadır. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin yeni TDÖP'ün problem çözme becerisini kazandırmadaki etkililik düzeyine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2 - Yeni TDÖP'ün problem çözme becerisini kazandırmadaki etkililik düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerine ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

M. No	Madde	Öğrenci	
		$\bar{X}$	ss
1	Karşılaştığım problemle ilgili bilgi toplama alışkanlığı kazandırır.	2,50	0,69
2	Bir problemi çözerken değişik çözüm yolları üretmemi sağlar.	2,57	0,67
3	Karşılaştığım problemleri çözmek konusunda kendime güvenmemi sağlar.	2,72	0,54
4	Bir problemi çözerken başarısız olursam başarısızlığımın nedenlerini bulmama yardımcı olur.	2,51	0,66
5	Bir problemin farklı çözüm yollarını düşünüp kendime en uygun olanını belirlememi sağlar.	2,58	0,64
6	Karşılaştığım problemle ilgili olarak ayrıntılı bir şekilde düşünmemi sağlar.	2,56	0,63
7	Bir problemin çözüm yollarını belirlerken ulaşabileceğim sonuçları düşünmemi sağlar.	2,56	0,65
8	Karşılaştığım bütün problemleri, yeterli zaman ve çaba harcayarak çözebileceğimi öğretir.	2,61	0,62
9	Karşılaştığım problemleri çözerken çevremdekilere (öğretmenime, aileme, arkadaşlarıma) danışmamı sağlar.	2,68	0,55
10	Bir problemi çözerken farklı düşünceleri birleştirmemi sağlar.	2,55	0,63
11	Bir problemin çözüm yolunu, karşılaştığım farklı problemler için de kullanabilmemi sağlar.	2,52	0,68

Toplam $\bar{X} = 2,58$

Problem çözmeye bireyin en önemli sorunu, problemin ne olduğunu ve problemin çözümünü nereye ulaşılacağını anlamaya çalışmaktır. Problem çözmenin özünde sorgulama ve araştırma süreçleri yatar (Kızıllan, 2003: 14). Öğrenciler, TDÖP'ün, karşılaştıkları problemle ilgili bilgi toplama alışkanlığı kazandırdığı yönündeki görüşü "etkili" ($\bar{X}=2,50$) düzeyinde benimsemiştir. Problem çözme, üst düzey zihinsel becerileri gerektirir. Birey bu becerileri kullanarak bildiklerini sorgular, anlamlandırır ve

yapılandırır. Böylece, çözüme ulaşmak için bir çözüm yolu bulur (Erdem, 2005). Buradan hareketle ölçekte “*bir problemi çözerken değişik çözüm yolları üretmemi sağlar*” yönünde bir görüşü yer almış ve öğrenciler bu görüş “*etkili*” ($\bar{X}=2,57$) düzeyinde kabul görmüştür.

Araştırma ölçeğinde yer alan bir diğer madde “*karşılaştığım problemleri çözmek konusunda kendime güvenmemi sağlar*” biçimindedir. Bu madde öğrenciler tarafından “*etkili*” ($\bar{X}=2,72$) düzeyinde benimsenmiştir. Öğrenciler ölçekte yer alan “*bir problemi çözerken başarısız olursam başarısızlığımın nedenlerini bulmama yardımcı olur*” yönündeki görüşü de “*etkili*” ($\bar{X}=2,51$) düzeyinde benimsemişlerdir. Bir problemi çözmenin önemli yollarından biri de probleme değişik bakış açılarından bakabilmektir. Nitekim Özden de (2003: 201) hiçbir problemin tek bir çözümünün olmadığını öğrencilere öğretilmesinin önemini vurgulamaktadır. Öğrenciler, “*bir problemin farklı çözüm yollarını düşünüp kendime en uygun olanını belirlememi sağlar*” maddesine “*etkili*” ($\bar{X}=2,58$) düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Birey problemle karşılaştığı zaman, ilk iş problemle ilgili bellekteki şema ve kavramları hatırlar, sonra bilişsel işlemleri yapar. Eğer birey tecrübeliyse, problemi anlamak ve tanımlamak için hatırladığı bilgilerini kullanır. Bu durum bellekteki bilgileri incelemekle ilgilidir. (Ülgen, 1997: 137-138). Ölçekte yer alan “*karşılaştığım problemle ilgili olarak ayrıntılı bir şekilde düşünmemi sağlar*” görüşü ($\bar{X}=2,56$) ile “*Bir problemin çözüm yollarını belirlerken ulaşabileceğim sonuçları düşünmemi sağlar*” görüşü “*etkili*” ($\bar{X}=2,56$) düzeyinde kabul görmüştür.

Karşılaşılan bir problemin çözülmesindeki kilit nokta, kişinin kendisine güvenmesidir. Ölçekte yer alan “*karşılaştığım bütün problemleri, yeterli zaman ve çaba harcayarak çözebileceğimi öğretir*” maddesi “*etkili*” ($\bar{X}=2,61$) bulunmuştur. “*Karşılaştığım problemleri çözerken çevremdekilere (öğretmenime, aileme, arkadaşlarıma) danışmamı sağlar*” yönündeki görüş de “*etkili*” ($\bar{X}=2,68$) düzeyinde değerlendirilmiştir. Erden ve Akman’a (1998: 220) göre, okulda problem çözme becerisini geliştirmek eğitimin en

önemli amaçlarından biridir. Yapılandırmacı anlayışa göre şekillendirilen yeni TDÖP'ün yenilenen yapısıyla bu beceriyi geliştirmeyi amaçladığı bilinmektedir.

Öğrenciler ölçekte yer alan “*bir problemi çözerken farklı düşünceleri birleştirmemi sağlar*” ($\bar{X}=2,55$), “*bir problemin çözüm yolunu, karşılaştığım farklı problemler için de kullanabilmemi sağlar*” ($\bar{X}=2,52$) maddelerine öğrenciler “*etkili*” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin yeni TDÖP'ün problem çözme becerisini kazandırmasına ilişkin görüşlerinin toplam puan ortalaması 2,58 olarak saptanmıştır. Problem çözme becerisine ilişkin bulgular bütün olarak değerlendirildiğinde; öğrencilerin yeni TDÖP'ü kendilerine bu beceriye kazandırmada etkili buldukları söylenebilir. Coşkun'un (2005) yaptığı araştırmada da yeni TDÖP'ün öğrencilerin yorum yapabilme, tahmin etme ve düşüncelerini ifade edebilme becerilerini geliştirdiği ortaya konmuştur. Öğrenciyi merkeze alan etkinliklerin ağırlıklı olarak kullanıldığı sınıflarda, bireyler kendi kendine öğrenme fırsatı bulurlar. Öğrenmeyi öğrenme, problem çözme becerisi kazanma anlamında düşünülmektedir. Önemi eğitimciler tarafından her fırsatta vurgulanan problem çözme becerisi, tüm öğrencilere mutlaka kazandırılmalıdır (Koç, 2000).

Öğrencilerin yeni TDÖP'ün karar verme becerisini kazandırmadaki etkililik düzeyine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Çizelge 3'te görülmektedir.

Çizelge 3 - Yeni TDÖP'ün karar verme becerisini kazandırmadaki etkililik düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri

M. No	Madde	Öğrenci	
		$\bar{X}$	ss
12	Karar vermeden önce bir süre düşünmemi sağlar.	2,67	0,58
13	Karar verirken çevremdekilere danışmamı sağlar.	2,61	0,62
14	Karar vereceğim konuyu tam olarak anlamam gerektiğini öğretir.	2,64	0,60
15	Karar vereceğim konu ile ilgili bilgi toplama becerimi geliştirir.	2,56	0,64
16	En doğru kararı verebilmek için gayret göstermemi sağlar.	2,68	0,56
17	Karar vereceğim konu ile ilgili birden çok düşünce üretip bunlardan birini seçmemi sağlar.	2,57	0,63
18	Bir konu ile ilgili elimdeki bilgiler üzerinde düşünerek onları değerlendirmeme yardımcı olur.	2,57	0,62
19	Bir konuyla ilgili vereceğim farklı kararların ne gibi sonuçlar doğuracağını tahmin etmemi sağlar.	2,54	0,64
20	Vereceğim kararların bana ne kazandırıp ne kaybettireceğini karşılaştırmama yardımcı olur.	2,62	0,61
Toplam $\bar{X} = 2,61$			

Karar verme süreci, karar verilecek konu üzerinde düşünerek kapsamlı değerlendirmeler yapmayı gerektiren karmaşık bir süreçtir. Öğrenciler “*karar vermeden önce bir süre düşünmemi sağlar*” maddesine “*etkili*” ($\bar{X}=2,67$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğrenmeye ilişkin karar alma etkinliğine katılan öğrenciler, öğrenme etkinliklerine de etkin olarak katılabilirler (Ünver, 2005). Çünkü birey söz sahibi olduğunu düşündüğü konulara karşı daha fazla ilgi duyar ve bu durum bireyde aidiyet duygusu geliştirir.

Karar verme sürecinde bireyin konuya tam olarak hakim olması, konuya ilişkin çevresindekilerin görüşlerine başvurması ve bilgi toplama gayreti içerisinde olması verilecek kararın etkililiğini arttıracak unsurlar olarak düşünülebilir. Ölçekte yer verilen

“karar verirken çevremdekilere danışmamı sağlar” ($\bar{X}=2,61$), “karar vereceğim konuyu tam olarak anlamam gerektiğini öğretir” ($\bar{X}=2,64$), “karar vereceğim konu ile ilgili bilgi toplama becerimi geliştirir” ($\bar{X}=2,56$), “en doğru kararı verebilmek için gayret göstermemi sağlar” ($\bar{X}=2,68$) ve “karar vereceğim konu ile ilgili birden çok düşünce üretip bunlardan birini seçmemi sağlar” ($\bar{X}=2,57$) biçimindeki maddeler öğrenciler tarafından “etkili” düzeyinde kabul görmüştür.

Woods’a (1996: 117-118) göre karar verme, bireyin mevcut bilgi ve inanışları ile bir konuya ilişkin neyin iyi neyin kötü olduğunu değerlendirmeye dayanmaktadır. Buna dayanarak karar verme sürecinde çok iyi değerlendirme yapmanın önemli olduğunu söylemek mümkündür. Yeni TDÖP’ün bu anlamda etkililiğini belirlemek amacıyla araştırma kapsamındaki öğrencilere “bir konu ile ilgili elimdeki bilgiler üzerinde düşünerek onları değerlendirmeme yardımcı olur” yönünde bir madde yöneltilmiştir ve bu görüşün “etkili” ($\bar{X}=2,57$) düzeyinde benimsendiği görülmüştür.

Karar verme sürecinde en akılcı yol, ulaşılabilecek neticeleri tartmak suretiyle mevcut seçenekleri değerlendirmeye tabi tutmaktan geçer (Adair, 2003: 152). Başka bir ifade ile karar verme sürecindeki en önemli noktalardan biri, verilecek kararın doğuracağı olası sonuçlara ilişkin akıl yürütmektir. Bu sebeple yeni TDÖP’ün bu husustaki etkililiğini belirlemek amacıyla araştırma ölçeğinde “bir konuyla ilgili vereceğim farklı kararların ne gibi sonuçlar doğuracağını tahmin etmemi sağlar” biçiminde bir maddeye yer verilmiştir. Bu görüş öğrenciler tarafından “etkili” ($\bar{X}=2,54$) düzeyinde benimsenmiştir. Araştırma kapsamındaki öğrenciler, ölçekte yer alan “vereceğim kararların bana ne kazandırıp ne kaybettireceğini karşılaştırmama yardımcı olur” yönündeki görüşü “etkili” ($\bar{X}=2,62$) düzeyinde kabul etmişlerdir. Yeni TDÖP’ün öğrencilerde karar verme becerisini geliştirmede etkililik düzeyine ilişkin, öğrencilerden elde edilen görüşlerin toplam puan ortalaması 2,61 olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, yeni TDÖP’ün karar verme becerisini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma kapsamındaki öğrenciler yeni TDÖP'ü problem çözme ve karar verme becerilerini kazandırmada etkili bulmuşlardır. Puan ortalamaları incelendiğinde TDÖP'ün gerek problem çözme becerisini kazandırmada gerekse karar verme becerisini kazandırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayanarak yeni TDÖP'ün temel becerileri kazandırmada uygun yöntem ve tekniklerle desteklenmesi, bu becerileri daha fazla kullanmaya dönük aktiviteler yapılması, yine bu becerileri geliştirmeye katkıda bulunacak uygun materyallerin kullanılması ve elverişli öğrenme ortamı oluşturulması gibi öneriler getirilebilir. Bununla birlikte aynı becerilerin kazandırılmasına ilişkin öğrenci görüşleri diğer dersler için de araştırılmalıdır. Bu becerilerin kazandırılma düzeyinin belirlenmesine ilişkin deneysel nitelikte çalışmalar yapılmalıdır.

Kaynaklar

- Açıkgöz, K. Ü. (2003). Aktif öğrenme. (5. Baskı). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Adair, J. (2003). Etkili karar verme. (Çev. Salih Fatih Güneş). İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Z. (2002). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış. (12. Basım). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Coşkun, E. (2005). İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğretmen ve öğrencilerinin yeni Türkçe dersi öğretim programıyla ilgili görüşleri üzerine nitel bir araştırma. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 5 (2), 421-476.
- Deniz, M. E. (2004). Üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı karar verme stilleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. Eğitim Araştırmaları, 15, 23-35.
- Erdem, E. (2005). Probleme dayalı öğrenme. Eğitimde yeni yönelimler. (Edt. Özcan Demirel). 119-132, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Erden, M. & Akman, Y. (1998). Gelişim öğrenme-öğretme: eğitim psikolojisi. (Genişletilmiş 7. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

- Gökbaş, M. (2001). Eğitimde takım çalışması ve karara katılma (Elazığ ili örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 4-5.Sınıflar Öğretim Programı. (2005). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Kızıllıhan, P. (2003). Öğretimde sorun çözme yöntemi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16, 12-19.
- Koç, G. (2000). Öğrenme faaliyetlerini planlarken öğrenciyi merkeze alma konusunda karşılaşılan güçlükler. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Dergisi, 1, 17-30.
- Kökdemir, D. (2003). Belirsizlik durumlarında karar verme ve problem çözme. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Köken, N. (2003). Sosyal bilgiler öğretiminde problem çözme becerilerinin çoktan seçmeli testlerle ölçülmesi. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, (4)2, 55-68.
- Kuzgun, Y. (2000). Meslek danışmanlığı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Martinez, M. E. (1998). What is problem solving? Phi Delta Kapan. 79, 605-609.
- MEB, (2005). İlköğretim Türkçe dersi (1-5 sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu (eğitim amacıyla hazırlanan taslak baskı). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB, (2007). İlköğretim 1-5. sınıf programları tanıtım kitapçığı. <http://iogm.meb.gov.tr/files/io1-5sinifprogramlaritanitimkit.pdf> adresinden 12 Ekim 2007 tarihinde edinilmiştir.
- Michaelis, J. U. & Garcia, J. (1996). Social studies for children: a guide to basic instruction. USA: by Allyn & Bacon A Division of Simon & Schuster, Inc.
- Özden, Y. (2003). Öğrenme ve öğretme. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayınları
- Ülgen, G. (1997). Eğitim psikolojisi. (3. Baskı). İstanbul: Kurtiş Matbaası.
- Ünver, G. (2005). Yansıtıcı düşünme. Eğitimde yeni yönelimler, (Edt. Özcan Demirel). 133-144, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Welton, D. A. & Mallan, J. T. (1999). Children and their world: strategies for teaching social studies. USA: Houghton Mifflin Company.
- Woods, D. (1996). Teacher cognition in language teaching-beliefs, decision making and classroom practice. Great Britain: Cambridge University Press.

